

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:5

Onder redactie van Prof. Dr. K. Schilder.

Medewerkers: Ds F. A. den Boeft, Helpman; Ds E. T. v. d. Born, Amersfoort; Prof. P. Deddens, Kampen; Ds D. van Dijk, Groningen; Ds J. Francke, Rotterdam; Prof. Dr. S. Greijdanus, Kampen; Prof. B. Holwerda, Amersfoort; K. v. Hulzen, Groningen; A. Janse, Bréda; Dr P. Jasperse, Leiden; Ds B. Jongeling, Sappemeer; Ds H. Knoop, Rotterdam; Dr G. K. Schoep, Den Haag; A. Schilder, Den Haag; Ds J. Smelik, Apeldoorn; Dr H. Smilde, Groningen; D. Stroot, Bussum; Prof. Dr C. v. Til, Philadelphia, Pa, U.S.A.; Prof. C. Veenhof, Utrecht; Ds G. Visé, Kampen; Ds F. de Vries, 's-Gravenhage; Ds D. K. Wielenga, Rotterdam; A. Zijlstra, Groningen.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan: Prof. Dr. K. SCHILDER, Vloeddijk 14, Kampen.
Adm.-adres: Oosterbaan & Le Coindre N.V. — Goes.

Postrekening No. 406040 ten name van
BUREAU „DE REFORMATIE” — GOES
Telefoon No. 2424.

Abonnement: f 4.— per half jaar bij vooruitbetaling.
Voor het Buitenland en Ned. Indië f 10.— per jaar.
Advertentie: 10 cent per mm. Losse nummers 30 cent.

INHOUD: Hoofdartikel: Het vierde formulier van eenigheid, 12.
— Uit de Schrift: De verantwoordelijken worden het pad opgestuurd (Openb. 23:11). — Kerkelijk leven: Hadden wij het dan zoo mis? Lievevenging of revolutie? Duitschland en de geschiedenis. Wie geeft verlossing? Avondmaalswijn. — Uit de Buitenlandse Kerken: Uit Amerika, III. — Opvoeding en Onderwijs: Samenwerking, IV (slot). — Stemmen uit onze Kerken: Groei. — Uit het Pol. en Soc. leven: De vrijgemaakt. — Geref. en de A.R. Partij en Politiek, II. — Groninger Brieven. — Perschouw. — Korte berichten. — Kerknieuws.

HOOFDARTIKEL

Het vierde formulier van eenigheid. 12

Hebben we in ons vorig artikel enige door meer dan één aangewezen gezichtspunten laten zien, die van betekenis kunnen zijn voor het vormen van een meening inzake de betekenis van het woord uit Rom. 9:8 over de „kinderen der belofte”, die „worden gerekend voor het zaad”, — thans willen we vragen, welke conclusie in dezen te nemen zal zijn.

Het zou ongetwijfeld, hadden we plaats genoeg, goed zijn, een flink getal van stemmen uit het verleden te doen spreken.

Gomarus b.v. trekt in zijn commentaar op Gal. 4:28 dezelfde lijn, als we in ons vorig nummer velen zagen volgen. In die plaats zegt Paulus: maar wij, broeders, zijn kinderen der belofte, gelijk Izaak was. Daarbij teekent Gomarus aan: we moeten ook hier denken aan Jes. 54:1: zing vroolijk, gij onvruchtbare, die niet gebaard hebt, maak geschal met vroolijk gezang, en juich, gij, die geen barenmoed gehad hebt, want de kinderen der eenzame zijn meer, dan de kinderen der getrouwde, zegt de HEERE. Die plaats ziet op de heidenen, die eerst vreemd waren aan de belofte, maar ook bij Israël mogen worden ingelijfd. Hetgeen door de prediking des Woords geschiedt. Daarom, wij, die in Gal. 4:28 zijn aangesproken, wij zijn christenen uit de Joden en uit de heidenen; nu zijn wij vrije kinderen Gods. Want gelijk Izaak niet geboren is uit de kracht der natuur, doch uit de kracht der goddelijke belofte, zoo heeft DIE kracht ook ons wederom geboren en de kerk ingelijfd. Jesaja 54:1 ging daarin ook bij ons in vervulling. (Op. I, 517, a).

Tot zoover Gomarus. We zijn er zeker van, dat andere uitspraken uit het verleden interessante copie zouden leveren.

Maar om niet te breed te worden, zien we van zoo'n onderzoek af, en willen ons beperken tot de laatste rectorale rede van onze exegete van het Nieuwe Testament. Juist een jaar geleden, 29 Jan. 1946, sprak hij zijn rede uit over „De Openbaring Gods in het Nieuwe Testament over zijn Genadeverbond” (uitgegeven bij J. Boersma, Postbus 106, Edebeek). Uit die rede brengen we enkele dingen onder de aandacht van onze lezers, wij ze ons helpen kunnen bij het vinden van een antwoord op de gestelde vraag.

Prof. Greijdanus dan legt er allen nadruk op, dat er tweeërlei bondelingen en kinderen Abrahams zijn.

Aan de farizeeën en Schriftgeleerden, hoewel aangesproken als „adderengebroedsels”, welgert Johannes den doop niet, want ook zij waren zaad van Abraham en bondelingen. Zou evenwel bekeering uitblijven dan was „uithouwing” uit Israël's boom te wachten (Rom. 9—11). JUUST OMDAT Abrahams hun vader was. Het verbond waren ze deelachtig, maar den zegen des verbonds nog niet: het verbond kon met hen twee kanten uit (bl. 24).

„Dat de met Hem twistende Joden van Joh. 8 „Abrahams” zaad waren erkent de Christus, vs. 37. Maar zijn ze ook innerlijk kinderen van Abraham? Neen, ze zijn wel het verbond deelachtig, maar doen Abrahams werken niet; ze zijn uit den vader, den duivel. „Daar maakt de Heere dus onderscheid”, zegt prof. Greijdanus, „tusschen het zaad van Abrahams zaad en het zaad van een kind van Abraham. Het eerste ziet op de vleeschelijke afstamming van Abraham, het tweede op innerlijke overeenstemming met Abrahams inborst, zielsgesteldheid, geloof en gehoorzaamheid. Met dat eerste was gegeven het omsloten-zijn met Gods verbond of deelen in dat verbond met al zijn beloften en eischen, zegen en vloek, doch het tweede was vereischt, om den zegen des verbonds te mogen ontvangen” (25).

Elders, aldus nog steeds prof. Greijdanus, noemt de Heiland „de” Joden (ook zulken die voor eeuwig verloren gaan) „kinderen des koninkrijks”. Maar innerlijk zijn ze nooit kinderen van Abraham geweest. Doch al worden ze buitengeworpen, de naam kinderen des koninkrijks blijft hun toegekend worden (26/7). Want er zijn tweeërlei kinderen des koninkrijks. Sommigen hunner worden buitengeworpen, anderen zitten aan met de patriarchen aan den maaltijd. (27). „Het verschil zit in het al of niet geloven” (27). Niet dus, dat het GELOOF zelf hen tot kinderen des koninkrijks MAAKT. Dat niet. Ze ZIJN het al door het in-zijn in het verbond. Maar het geloof is het middel om den ZEGEN van dit koninkschap te ontvangen. (28).

„Nu mogen we in plaats van kinderen des koninkrijks ook zeggen: kinderen Gods” (29). Dit handhaaft prof. Gr. tegen het bekende Praedicties, dat officiële stuk eener officiële synode. „We behoeven”, aldus prof. Gr., „maar aan Rom. 9:4 te denken, om dat in te zien. Daar somt de apostel Paulus de voorrechten op van de Joden, en noemt daaronder ook dit: de aanneming tot kinderen (n.l. kinderen Gods) (29). Hier spreekt prof. Gr. in overeenstemming met Calvin, die evenzeer, in zijn bespreking van de bekende uitspraak: „niet allen zijn Israël, die uit Israël zijn” toegeeft, dat ZELFS de naam „kinderen der belofte” naar Bijbelschen spreektrant aan ALLEN rechtens toekomt: gelijk ook de naam erfgenamen des verbonds (Komm. Rom. C. R., 175). Paulus erkende dus de Joden als kinderen Gods, zegt prof. Gr. (30). Niet slechts de godvreezenden, maar allen. De Joden als volk van het verbond. Er zijn immers tweeërlei kinderen Gods (30). Sommigen naar het hart; anderen alleen naar de hun verleende voorrechten. En dan vervolgt prof. Gr.: „Dat zien we terstond bij den apostel Paulus in Rom. 9. Want ook van hen, ten aanzien van wie het woord Gods scheen uitgevallen, d.i. met betrekking tot wie Gods belofte krachteloos, niet vervuld scheen te wezen, zegt hij nochtans, dat zij Israëlieten waren, dat hunner was de aanneming tot kinderen, en de heerlijkheid, en de verbonden, en de wetgeving, en de dienst van God, en de beloften, en de vaderen, uit welke Christus is zooveel het vleesch aangaat, vs. 4 en 5. Hij zegt hier, dat zij Israëlieten zijn. Maar in vs. 6 schrijft hij: die zijn niet allen Israël, die uit Israël zijn. Dat schijnt eene volstrekte tegenspraak, en dat zoo vlak bij elkander. Maar dit is ook niets dan schijn. Eerst noemt hij Israëlieten naar Gods beschikking en bevoorrechtiging. God heeft hen uit Abraham, Izaak en Jacob doen geboren worden, aldus met Zijn verbond en alle verbondsvoorrechten en -beloften omsloten. Dat is alles van Gods kant. Door 's Heeren

beschikking ten aanzien van hunne geboorte en door Zijne bevoorrechtiging zijn zij Israëlieten. Maar hoe staat het nu van hun kant? Helaas, gansch anders..... Naar hun hart zijn zij niet uit Israël. Het innerlijk van Israël ontbreekt aan hen” (30/1).

Geen tegenstrijdigheid dus. Evenmin als war voor Christus tot de Joden zegt, Joh. 8:37: ik weet, dat gij Abrahams zaad zijt, doch twee verzen verder: „indien gij Abrahams kinderen waart”. (31).

Dat in het Nieuwe Testament tweeërlei „kinderen Gods” en tweeërlei „erfgenamen” gekend worden, blijkt volgens prof. Greijdanus óók uit het spraakgebruik van het N. T.

„In het Nieuwe Testament wordt ook tweeërlei woord gebruikt om dit tweeërlei kindschap aan te geven” (32).

O neen, niet altijd kan men dit woordverschil even duidelijk zien doorgevoerd (niet zoo min als dat tusschen b.v. „straf” en „kastijding”).

Maar onderscheid in de termen is er toch wel degelijk.

Prof. Greijdanus zegt, onder verwijzing naar den zoeven genoemden tekst uit Joh. 8, dat hier „ZAAD van Abraham de naam is, die beide groepen omvat, doch KIND van Abraham de naam is van hen, die ook de werken van Abraham doen” (32). Hij vervolgt: „ZAAD van Abraham omvat al degenen, die door Gods beschikking en bevoorrechtiging met verbond en wetgeving en eerediensteto. werden omsponnen en overladen. En KIND van Abraham heeft dan slechts degenen, die ook in zijn hart een Abrahamide is” (32).

Hier naast ziet de hoogleeraar nog een ander verschil optreden. Namelijk tusschen de woorden „huioi” en „teknon”. „Huioi” wordt met „zoon” en ook wel met „kind” vertaald. En „teknon” met „kind” (meervoud: tekna).

Maar dat is het eenige niet.

„Huioi”, aldus onze exegete, „kan men niet alleen zijn door geboorte, maar ook door adoptie, wanneer iemand door een ander tot kind aangenomen wordt. Vandaar — en nu gaan we een heel stuk letterlijk citeren — „vandaar, dat „huioi” (het meervoud is huioi, K. S.) „ook gebruikt wordt voor allerlei betrekkingen, waarbij aan geboorte in eigenlijken zin geen denken is, b.v. zoon der ongehoorzaamheid, zoon des verderfs, zoon van de brulloftskamer, of brulloftskind. Wanneer onze Heiland nu ook zegt, dat de kinderen des koninkrijks uitgeworpen zullen worden, dan staat er in 't Grieksch het woord huioi: de zonen des koninkrijks, Matth. 8:12. Maar zegt Hij: Indien gij Abrahams kinderen waart, dan staat er het andere woord, teknon, dat van tekomaal komt, en baren betekent, en dus eigenlijk van geboorte spreekt, Joh. 8:39. En zegt de apostel Paulus, dat der Israëlieten is de aanneming tot kinderen, dan is daarbij het woord huioi gebruikt. Het door hem gebezigde woord betekent letterlijk: stelling tot huioi, tot zonen, doch spreekt eigenlijk niet van geboorte, maar van eene rechtshandeling, het stellen in eene positie. Daarmee wordt dus niet gesproken van innerlijke gesteldheid, van hetgeen men is krachtens afkomst of geboorte, maar van hetgeen men is door eene rechterlijke beschikking of eene rechtshandeling. Huioi is dus algemeener dan teknon. Huioi kan ook wel teknon zijn, maar beperkt zich tot die betekenis niet. Nu waren alle Abrahamskinderen door Gods beschikking en verordening en bevoorrechtiging met verbond en bevestiging en wat daarmee verbonden was, huioi Gods. Dat zag op hunne bevoorrechte betrekking tot God en bevoorrechtiging